

Αγορά ηλεκτρισμού

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Μεταρρύθμιση "περιορισμένου βεληνεκούς"

Δευτέρα, 13/03/2023

Σε μία μεταρρύθμιση περιορισμένου βεληνεκούς, που δεν αγγίζει τα καυτά ζητήματα της αγοράς ηλεκτρισμού, φαίνεται ότι προχωρεί τελικώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με βάση το τελευταίο σχέδιο για την αναθεώρηση της αγοράς που διέρρευσε στις Βρυξέλλες, εν όψει της επίσημης ανακοίνωσής του από την Κομισιόν στις 16 Μαρτίου.

Πρόκειται για μία σειρά από τροποποιήσεις του Κανονισμού 2019/943 για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και της Οδηγίας 2019/944 για τους κοινούς κανόνες στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, που αναμενόταν με μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς αρχικά είχε διαφημιστεί ως η Μεταρρύθμιση της Αγοράς Ηλεκτρισμού. Τελικώς όμως, μετά τις αντιδράσεις ορισμένων χωρών και ειδικά της Γερμανίας, η όλη μεταρρύθμιση κατέληξε να αφορά στην προώθηση των PPAs- των μακροπρόθεσμων διμερών συμβάσεων προμήθειας ηλεκτρισμού- και των CfD (Συμβόλαια για τη Διαφορά), αφήνοντας εκτός όλα τα υπόλοιπα ζητήματα, που σχετίζονται με την εκτίναξη του κόστους ηλεκτρισμού στην Ευρώπη εξ αιτίας της ενεργειακής κρίσης.

Αυτά ήταν τουλάχιστον τα πρώτα σχόλια της ευρωπαϊκής βιομηχανίας για το νέο «πακέτο» της Κομισιόν, με βάση πάντα τις διαρροές. Η «μεταρρύθμιση» δεν αντιμετωπίζει το πρόβλημα σε βραχυπρόθεσμη βάση και για όσο διάστημα δεν θα έχουν ολοκληρωθεί οι επενδύσεις σε νέα

δυναμικότητα παραγωγής και ευελιξία, παρατηρούν αρκετοί βιομηχανικοί σύνδεσμοι της Ευρώπης, παρότι τα επόμενα πέντε χρόνια θεωρούνται κρίσιμα για την επιβίωση πολλών κλάδων, εξ αιτίας της συνεχιζόμενης ενεργειακής κρίσης.

Η πρόταση της Κομισιόν θεωρείται ως μη επαρκής για την αντιμετώπιση του υψηλού ενεργειακού κόστους, με την Επιτροπή να χάνει μία μεγάλη ευκαιρία για να εξοπλίσει την αγορά με έναν μηχανισμό έκτακτης ανάγκης, ο οποίος θα ενεργοποιείται σε καταστάσεις απότομων διακυμάνσεων των τιμών. “Μοιάζει σαν η Ευρώπη να μην διδάχθηκε τίποτα από την περσινή κρίση” δηλώνουν στελέχη της βιομηχανίας.

Ο ανακοινωμένος στόχος του νέου “πακέτου” είναι να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και των επιχειρήσεων που εκτίθενται στην αστάθεια των τιμών ηλεκτρισμού. Τα μόνα όπλα που προτείνονται όμως είναι τα PPAs και τα CfDs.

Με αυτά τα δύο εργαλεία η Κομισιόν θεωρεί ότι δίνει τα αναγκαία εφόδια στις επιχειρήσεις για την αντιστάθμιση κινδύνου. Όμως όπως παρατηρεί η ευρωπαϊκή βιομηχανία, οι διατάξεις για τις διμερείς συμβάσεις προμήθειας και τα συμβόλαια CfD, που εν μέρει ήδη ισχύουν, θα μπορούσαν να εφαρμοστούν, χωρίς να απαιτείται η αναθεώρηση της αγοράς. Μία αναθεώρηση που είχε προαναγγείλει η η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ursula Von der Leyen, τον Σεπτέμβριο του 2022, αφήνοντας να εννοηθεί ότι θα προχωρήσει σε ριζικές αλλαγές και τελικώς κατέληξε σε ελάχιστες τροποποιήσεις.

Ετσι, αν την ερχόμενη Πέμπτη δεν υπάρξουν εκπλήξεις από τις Βρυξέλλες, οι στόχοι του νέου Κανονισμού 2019/943, με βάση τις μέχρι τώρα διαρροές από την Κομισιόν, είναι:

- Η παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη προθεσμιακών αγορών και η βελτίωση της αντιστάθμισης κινδύνου για προμηθευτές και καταναλωτές.
- Η βελτίωση της ευελιξίας μέσω της απόκρισης στη ζήτηση, την αποθήκευση ενέργειας και των λύσεων ευελιξίας.

Οι παρεμβάσεις που προτείνονται περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων :

- Τη δημιουργία προϊόντων περιορισμού της αιχμής: Η Επιτροπή προτείνει οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς να μπορούν να προμηθεύονται «προϊόντα περιορισμού της αιχμής» προκειμένου να ζητήσουν μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής. Οι συμβάσεις γι' αυτά τα προϊόντα δεν θα συνάπτονται νωρίτερα από δύο ημέρες πριν από την παροχή και η συμβατική περίοδος δεν θα είναι μεγαλύτερη από μία ημέρα.
- Τα κράτη μέλη πρέπει να επιτρέπουν στους Διαχειριστές Μεταφοράς και Διανομής (TSO και DSO αντίστοιχα) να χρησιμοποιούν δεδομένα από ειδική συσκευή μέτρησης για την παρατήρηση και τη διευθέτηση των υπηρεσιών απόκρισης ζήτησης και ευελιξίας, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων αποθήκευσης.
- Τοπικοί εικονικοί κόμβοι: Ο ENTSO-E (Ευρωπαϊός Διαχειριστής) πρέπει να υποβάλει στον Ευρωπαϊκό Ρυθμιστή (ACER) πρόταση για τη δημιουργία περιφερειακών εικονικών κόμβων για την προθεσμιακή αγορά, με την επιφύλαξη της έγκρισης της πρότασης από την ACER.

- Αίτημα για μέτρα βελτίωσης της ρευστότητας: Όταν μια ρυθμιστική αρχή θεωρεί ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ευκαιρίες αντιστάθμισης κινδύνου για τους συμμετέχοντες στην αγορά, μπορεί να ζητήσει από τα χρηματιστήρια ενέργειας ή τους Διαχειριστές να εφαρμόσουν πρόσθετα μέτρα για τη βελτίωση της ρευστότητας της προθεσμιακής αγοράς χωρίς ωστόσο να είναι σαφές ποιο είδος μέτρων.
- Οι φορείς εκμετάλλευσης της αγοράς θα είναι ελεύθεροι να αναπτύξουν προθεσμιακά προϊόντα αντιστάθμισης κινδύνου.

Για τα PPAs, το κείμενο της Κομισιόν δίνει ιδιαίτερο βάρος στις εγγυήσεις. Στο πλαίσιο αυτό υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα μέσα για τη μείωση των οικονομικών κινδύνων που συνδέονται με την αθέτηση πληρωμών σε PPAs θα είναι διαθέσιμα σε καταναλωτές, που αντιμετωπίζουν εμπόδια εισόδου στην αγορά PPAs και δεν αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Επιπλέον τονίζεται ότι το σύστημα εγγυήσεων για PPAs που υποστηρίζονται από το κράτος θα πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις για την αποφυγή μείωσης της ρευστότητας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας.

Σχετικά με τα CfD προβλέπεται ότι τα συμβόλαια για την άμεση στήριξη τιμών από μονάδες αιολικής, ηλιακής, γεωθερμικής υδροηλεκτρικής ή πυρηνικής ενέργειας πρέπει να λαμβάνουν τη μορφή αμφίδρομης σύμβασης επί της διαφοράς μεταξύ μίας συμφωνημένης τιμής (αμοιβής) για τον παραγωγό και της τιμής που διαμορφώνεται στην αγορά. Όταν η τιμή χονδρικής είναι υψηλότερη η διαφορά θα επιστρέφεται.

Οι βασικές αρχές, που θα πρέπει να διέπουν τα προγράμματα αυτά, είναι :

- Τα έσοδα που εισπράττονται όταν η τιμή αγοράς είναι πάνω από την τιμή της συμφωνίας κατανέμονται σε όλους τους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το μερίδιό τους στη συνολική κατανάλωση.

- Διασφάλιση ότι η κατανομή των εσόδων στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να μην αφαιρούνται τα κίνητρα των καταναλωτών να μετατοπίζουν την κατανάλωσή τους σε περιόδους που οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλές.
- Να επιτρέπεται η συμμετοχή έργων που δεσμεύουν μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας προς πώληση μέσω συμφωνίας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ή άλλων ρυθμίσεων που βασίζονται στην αγορά.

Για την ενίσχυση της ευελιξίας κάθε δύο χρόνια, η ρυθμιστική αρχή κάθε κράτους μέλους πρέπει να συντάσσει έκθεση (για περίοδο τουλάχιστον 5 ετών) και γενικότερα να αξιολογεί και να παρακολουθεί τις ιδιαίτερες συνθήκες (δυναμικό αποθήκευσης, χωρητικότητα δικτύων, απόκριση ζήτησης κλπ) και να προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες.